

Υπηρεσία Τύπου και
Πληροφόρησης

Δικαστήριο της Ευρωπαϊκής Ένωσης
ΑΝΑΚΟΙΝΩΘΕΝ ΤΥΠΟΥ αριθ. 229/21

Λουξεμβούργο, 21 Δεκεμβρίου 2021

Απόφαση στην υπόθεση C-243/20
Τράπεζα Πειραιώς

Το Δικαστήριο προσδιορίζει την έκταση της προστασίας των καταναλωτών στο πλαίσιο σύμβασης δανείου που πρέπει να εξοφληθεί σε ξένο νόμισμα

Η οδηγία για τις καταχρηστικές ρήτρες δεν αντιτίθεται στη θέσπιση εθνικών διατάξεων που εξασφαλίζουν μεγαλύτερη προστασία στους καταναλωτές όσον αφορά ορισμένες ρήτρες που δεν εμπίπτουν στο πεδίο εφαρμογής της

Το 2004 δύο καταναλωτές συνήψαν με την Τράπεζα Πειραιώς σύμβαση στεγαστικού δανείου, η οποία συνομολογήθηκε αρχικά σε ευρώ. Το 2007 τα μέρη υπέγραψαν δύο πράξεις τροποποίησης της σύμβασης δανείου προκειμένου να μετατρέψουν το νόμισμά της από ευρώ σε ελβετικό φράγκο.

Στις 17 Σεπτεμβρίου 2018 οι δύο καταναλωτές άσκησαν αγωγή ενώπιον του Πολυμελούς Πρωτοδικείου Αθηνών (Ελλάδα) ζητώντας να αναγνωρισθεί η καταχρηστικότητα των ρητρών της σύμβασης οι οποίες όριζαν ότι η εξόφληση του δανείου έπρεπε να γίνει είτε σε ελβετικό φράγκο είτε με το εκφραζόμενο σε ευρώ αντίτιμο του συναλλάγματος με βάση την ισοτιμία κατά την ημερομηνία πληρωμής της δόσης ή του υπολοίπου του δανείου, σε περίπτωση καταγγελίας της σύμβασης.

Η οδηγία για τις καταχρηστικές ρήτρες ¹ έχει εφαρμογή, κατ' αρχήν, σε όλες τις συμβατικές ρήτρες οι οποίες δεν αποτέλεσαν αντικείμενο ατομικής διαπραγμάτευσης. Εντούτοις, η οδηγία δεν εφαρμόζεται στην περίπτωση συμβατικής ρήτρας που απηχεί νομοθετική ή κανονιστική διάταξη αναγκαστικού δικαίου.

Το Πολυμελές Πρωτοδικείο Αθηνών διευκρίνισε, αφενός, ότι ο ελληνικός νόμος ² που μετέφερε στο εσωτερικό δίκαιο την οδηγία δεν επανέλαβε ρητώς την ως άνω εξαίρεση και, αφετέρου, ότι οι επίδικες ρήτρες απηχούν το περιεχόμενο νομοθετικής διάταξης ενδοτικού δικαίου ³. Επισήμανε ότι υπάρχει διχογνωμία στην ελληνική νομολογία σχετικά με το ζήτημα αν μπορεί να γίνει δεκτό ότι η εν λόγω εξαίρεση έχει μεταφερθεί στο εσωτερικό δίκαιο, με αποτέλεσμα σε μια τέτοια περίπτωση να είναι αδύνατος ο έλεγχος της καταχρηστικότητας ρήτρας σύμβασης δανείου η οποία απλώς επαναλαμβάνει νομοθετική διάταξη ενδοτικού δικαίου.

Υπ' αυτές τις συνθήκες, το Πολυμελές Πρωτοδικείο Αθηνών υπέβαλε αίτηση προδικαστικής αποφάσεως στο Δικαστήριο.

Με τη σημερινή απόφασή του, το Δικαστήριο υπενθυμίζει κατ' αρχάς ότι η προβλεπόμενη στην οδηγία εξαίρεση των ρητρών που απηχούν εθνική διάταξη αναγκαστικού δικαίου δικαιολογείται από το γεγονός ότι θεμιτώς τεκμαίρεται κατ' αρχήν ότι ο εθνικός νομοθέτης καθιέρωσε μια ισορροπία μεταξύ του συνόλου των δικαιωμάτων και υποχρεώσεων των συμβαλλομένων σε ορισμένες συμβάσεις. Το Δικαστήριο επισημαίνει ότι η εξαίρεση αυτή καλύπτει όχι μόνο τις διατάξεις του εθνικού δικαίου που εφαρμόζονται στις σχέσεις μεταξύ των συμβαλλομένων ανεξαρτήτως της επιλογής τους, αλλά επίσης και τις διατάξεις εκείνες που εφαρμόζονται κατ' αρχήν ελλείψει διαφορετικής συμφωνίας μεταξύ των μερών.

¹ Οδηγία 93/13/ΕΟΚ του Συμβουλίου, της 5ης Απριλίου 1993, σχετικά με τις καταχρηστικές ρήτρες των συμβάσεων που συνάπτονται με καταναλωτές (ΕΕ 1993, L 95, σ. 29).

² Νόμος 2251/1994.

³ Άρθρο 291 του Αστικού Κώδικα.

Συνεπώς, το Δικαστήριο κρίνει ότι **συμβατική ρήτρα που απηχεί εθνική διάταξη ενδοτικού δικαίου, ήτοι διάταξη που εφαρμόζεται ελλείψει διαφορετικής σχετικής συμφωνίας των συμβαλλομένων, εξαιρείται, σύμφωνα με την οδηγία, από το πεδίο εφαρμογής της, ακόμη και αν δεν έχει αποτελέσει αντικείμενο ατομικής διαπραγμάτευσης.**

Το Δικαστήριο εκθέτει εν συνεχεία ότι, αν η διάταξη που ορίζει το πεδίο εφαρμογής της οδηγίας δεν έχει μεταφερθεί τυπικά στην έννομη τάξη του κράτους μέλους, **τα εθνικά δικαστήρια δεν μπορούν να κρίνουν ότι η διάταξη αυτή έχει ενσωματωθεί εμμέσως μέσω της μεταφοράς άλλων διατάξεων της οδηγίας οι οποίες δεν έχουν το ίδιο αντικείμενο**, όπως οι διατάξεις που αφορούν την έννοια των «καταχρηστικών ρητρών» και την έκταση της εκτίμησης του καταχρηστικού τους χαρακτήρα.

Τέλος, το Δικαστήριο υπενθυμίζει ότι η οδηγία προβαίνει μόνο σε μερική και κατ' ελάχιστον εναρμόνιση των εθνικών νομοθεσιών περί καταχρηστικών ρητρών, αφήνοντας στα κράτη μέλη την ευχέρεια να παρέχουν υψηλότερο επίπεδο προστασίας του καταναλωτή σε σχέση με το προβλεπόμενο από την ίδια. Κατά συνέπεια, τα κράτη μέλη μπορούν να διατηρούν ή να θεσπίζουν, στον τομέα που διέπεται από την οδηγία, στον οποίο εμπίπτουν οι ενδεχομένως καταχρηστικές ρήτρες συμβάσεων που συνάπτονται μεταξύ ενός επαγγελματία και ενός καταναλωτή, αυστηρότερους κανόνες σε σύγκριση με εκείνους της οδηγίας, εφόσον οι εθνικοί αυτοί κανόνες έχουν σκοπό να εξασφαλίσουν μεγαλύτερη προστασία του καταναλωτή.

Ωστόσο, το Δικαστήριο διαπιστώνει ότι οι ρήτρες που εξαιρούνται από το πεδίο εφαρμογής της οδηγίας για τον λόγο ότι απηχούν εθνικές διατάξεις αναγκαστικού δικαίου δεν εμπίπτουν στον τομέα που διέπεται από αυτήν και, ως εκ τούτου, η διάταξη της οδηγίας που αφορά την ως άνω ευχέρεια των κρατών μελών δεν εφαρμόζεται ως προς τις εν λόγω ρήτρες.

Το Δικαστήριο διευκρινίζει πάντως ότι τα κράτη μέλη μπορούν να εφαρμόζουν τις διατάξεις της οδηγίας σε περιπτώσεις οι οποίες δεν εμπίπτουν στο πεδίο εφαρμογής της, εφόσον η εφαρμογή αυτή συμβιβάζεται με τους σκοπούς που επιδιώκει η οδηγία και με τις Συνθήκες.

Συνεπώς, το Δικαστήριο καταλήγει στο συμπέρασμα ότι **η οδηγία για τις καταχρηστικές ρήτρες δεν αντιτίθεται στη θέσπιση ή διατήρηση διατάξεων του εσωτερικού δικαίου οι οποίες συνεπάγονται την εφαρμογή του συστήματος προστασίας των καταναλωτών σε ρήτρες που εξαιρούνται από το πεδίο εφαρμογής της επειδή απηχούν εθνικές διατάξεις αναγκαστικού δικαίου.**

ΥΠΟΜΝΗΣΗ: Η προδικαστική παραπομπή παρέχει στα δικαστήρια των κρατών μελών τη δυνατότητα, στο πλαίσιο της ένδικης διαφοράς της οποίας έχουν επιληφθεί, να υποβάλουν στο Δικαστήριο ερώτημα σχετικό με την ερμηνεία του δικαίου της Ένωσης ή με το κύρος πράξεως οργάνου της Ένωσης. Το Δικαστήριο δεν αποφαινεται επί της διαφοράς που εκκρεμεί ενώπιον του εθνικού δικαστηρίου. Στο εθνικό δικαστήριο εναπόκειται να επιλύσει τη διαφορά σύμφωνα με την απόφαση του Δικαστηρίου. Η απόφαση αυτή δεσμεύει, κατά τον ίδιο τρόπο, τα άλλα εθνικά δικαστήρια που επιλαμβάνονται παρόμοιου προβλήματος.

Ανεπίσημο έγγραφο προοριζόμενο για τα μέσα μαζικής ενημέρωσης, το οποίο δεν δεσμεύει το Δικαστήριο.

Το [πλήρες κείμενο](#) της απόφασεως είναι διαθέσιμο στην ιστοσελίδα CURIA από την ημερομηνία δημοσίευσής της

Επικοινωνία: Estella Cigna-Αγγελίδη ☎ (+352) 4303 2582